841/10

Den 6. april 2010 blev i sag nr. 76.573:

xxxxxx xxxx xxxx
xxxxx xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxxx

mod

Kommunernes
Pensionsforsikring A/S
Tuborg Havnevej 14
Boks 824
2900 Hellerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har pensionsforsikring i Kommunernes Pensionsforsikring A/S, klager over, at selskabet har afvist at yde helbredsbetingede ydelser.

Selskabet har afvist at udbetale ydelser med henvisning til, at det ikke finder, at klagerens fulde erhvervsevne er varigt nedsat med mindst 2/3.

Klageren, der er født i 1962 og bankuddannet, blev optaget i pensionsordningen i selskabet den 16/4 1996. Denne pensionsordning giver ret til invalidepension, hvis den fulde erhvervsevne varigt nedsættes med mindst 2/3.

Det fremgår af sagen, at klageren i 2002 fik diagnosticeret en muskelsvindslidelse, hvorefter hun den 1/2 2006 overgik til en fleksjobansættelse.

Af skrivelse af 25/4 2005 fra institut for muskelsvind fremgår:

> "**Arbejde**
> Fuldtidsarbejde med 3 dage som sekretær i … og 2 dage som sekretær på ...
>
> Beskriver sig selv som værende aktiv. Er i aktivitet fra kl. 6.30 til ca. 23 dagligt, senere om sommeren.

Går meget, hvilket medfører, at hun af og til har hoftesmerter, men beskriver dem ikke som voldsomme. Der kan også komme smerter i nakken og specielt mellem skulderbladene.

Aktivitet i løbet af ugen
Går til fysioterapi 2 gange ugentligt ca. 3/4 time, bruger træningsmaskiner. Er herudover almindelig aktiv med familien.

Beskrivelse af sygdomssymptomer
Har bemærket at gangen er blevet tiltagende usikker, specielt i ujævnt terræn, i blæsevejr og i mørke. Går bedre når hun har støttende støvler, der går op på underbenet over anklerne. Har behov for indlæg.
Ligeledes synes hun, der er tiltagende kuldefornemmelse og forskellige 'sensationer' langs fodrand op af crus.

Objektiv undersøgelse
Gangen er præget af mangel på muskler, både af crus, men også af de anteriore muskler, der medfører dropfodsgang, hanefjedsgang. Der er tydeligvis atrofi af musklerne og styrke ved ekstension og fleksion af fodleddet er på 3-/3- og således betydelig.

Konklusion
[Klageren] har CMT af type 2. Denne er langsomt fremadskridende, hvilket også har været tilfældet i denne situation.
Behandlingen er fysioterapeutisk. Udover moderat træning i maskiner bør der gives muskulær behandling efter behov. Herudover er den eneste behandling aflastning, hvilket i første omgang vil sige transportmidler.
Der bør gives ortopædiske støvler efter behov, både til inde- og udebrug samt indlæg."

Af ressourceprofil udarbejdet i 2005 fremgår bl.a.:

"**Præstationsforventninger:**
[Klageren] vurderer at kunne klare administrative jobs dog ikke fysisk krævende.
Og den ideelle arbejdssituation vil være nuværende job med 4-5 timer om dagen, så der frigives tid til rekreation.

Arbejdsidentitet:
Det er af stor betydning for [klageren] at have et arbejde - også det sociale aspekt.
Har altid haft det godt på de forskellige arbejdspladser - gode samarbejdsforhold og opgaver.

Vurdering af borgerens eget arbejdsmarkedsperspektiv.
Det vurderes at [klageren] tidligere har haft en høj arbejdsidentitet. Hendes fremadskridende sygdomsbillede har imidlertid gjort, at hun ikke længere magter at være på arbejdsmarkedet på fuld tid. Hun har altid stillet stor krav til sig selv og troede at hun gennem egen fysisk træning samt en nedprioritering af aktiviteter i fritiden fremover ville kunne forblive på arbejdsmarkedet på fuld tid. Hun har måttet sande at hendes præsentationsforventninger grundet helbredet må skrues ned og at hun ikke længere magter at arbejde i et så højt gear."

Klageren blev som følge heraf ved skrivelse af 22/11 2005 fra sin kommune bevilliget et fleksjob. Klageren blev herefter ansat i fleksjob den 1/2 2006. Af ansættelsesbrev af 28/2 2006 fremgår:

> "Fleksjob. Arbejdstiden er aftalt til 17½ time pr. uge. Skånehensyn iht. aftale.
> Løntilskud til arbejdsgiver udgør 2/3."

Af neurologisk speciallægeerklæring af 15/5 2006 fremgår bl.a.:

> "**Aktuelle gener:**
> Har tiltagende gangbesvær, kan ikke løbe og ikke gå på hæle og tæer, men i roligt tempo er hun i stand til at gå 2 - 3 km, hvorefter hun udtrættes, idet hun hele tiden må være forsigtig for at undgå forvridninger og koncentrere sig for, at løfte benene og undgå, at snuble. Er i stand til, at sidde i længere tid, men befinder sig bedst ved vekslende arbejdsstillinger og har på arbejdet fået hæve-sænkebord, hvor hun kan skifte stilling ganske hyppigt. Udtrættes fysisk og psykisk, idet hun må bruge mange kræfter på, at udføre arbejde som for andre ikke kræver så meget. Har tidvist smerter i lænden og har hyppigt nakkesmerter, især om natten. Har sovende fornemmelse i underben og fødder og tidvist også i hænder og underbenene kan føles iskolde. Hun har der derfor bedst i varmt vejr. Har let reduceret finmotorik af hænder, vil derfor ikke så gerne skrive i hånden eller strikke, som hun tidligere har gjort det, men kan fint betjene computer.
>
> Fører bil på arbejde, men ønsker til sommer igen at cykle de 4 km på arbejde. Efter 3½ times dagligt arbejde, vil hun helst hvile en til to timer, hvorefter hun er i stand til, at udføre lettere arbejdsopgaver i hjemmet, evt. handler hun lidt på hjemvejen og sammen med familien tilbereder hun maden. Har rengøringshjælp i hjemmet.
>
> I forbindelse med tidligere arbejde blev hun fysisk og psykisk udmattet, efter deltidssygemelding er hun nu ansat i fleksjob, hvilket hun finder tilfredsstillende, idet hun har behov for daglig hvile og desuden har hun også kræfter til, at gennemføre fysisk træning og træning hos fysioterapeut mandag og fredag. Desuden går hun gerne småture.
> …
> **Konklusion:**
> Klienten fremtræder således med muskelsygdommen Charcot Marie Tooth, type II med gradvist tiltagende symptomer, der især indebærer gangbesvær og balanceproblemer på grund af den nedsatte muskelkraft, især i benene, men også fører til både fysisk og psykisk træthed og trætbarhed i forbindelse med almindelige daglige arbejdsfunktioner.
>
> Sygdommen kan ikke helbredes, men der gives behandling som forebygger eller mindsker de komplikationer, som opstår som følge af sygdommen. Således deltager klienten i fysioterapi og styrketræning flere gange ugentligt.
>
> Klienten bør fritages for fysisk belastende arbejde, der indebærer tungere løft og arbejde med statisk belastning med længere tids siddende eller stående stilling på grund af tendensen til fysisk og psykisk træthed og trætbarhed er der behov for reduceret ugentlig arbejdstid og den nuværende daglige arbejdstid på 3½ time anses for passende.
>
> Der kan være usigt fil yderligere forværring af den aktuelle helbredstilstand og der kan på et senere tidspunkt blive behov for hjælpemidler, idet nogle patienter får behov for elektrisk kørestol på grund af aftagende kræfter i benene.

Der er god sammenhæng mellem klientens opfattelse af skånebehovet og den kliniske undersøgelse.

De omtalte symptomer, sygdomsforløb, behandlingsvejledninger med praktiske hjælpeforanstaltninger stemmer overens med vejledning fra Institut for muskelsvind 2000."

Klageren ansøgte den 18/8 2006 selskabet om helbredsbetingede ydelser. Af ansøgningen fremgår:

"

Spørgsmål	**Svar**
1. A. Hvis din nedsatte erhvervsevne skyldes SYGDOM, hvilke sygdomme er der da tale om?	A. Muskelsvind - CMT Type 2. Hereditær Motorisk sensorisk neuropati
B. Hvornår mærkede du de første symptomer på sygdommen?	B. I 1999 blev min gang dårlige og jeg blev undersøgt gennem ca. 4 år hos forskellige speciallæger og hospitaler - diagnose stillet i juni 2002.
C. Hvornår søgte du første gang læge på grund af symptomerne?	C. Min læge så i 1998/1999 at jeg gik dårligt. Herefter blev jeg sendt til undersøgelse.
D. Hvordan påvirker sygdommen din erhvervsevne?	D. Jeg bliver svagere og trættes hurtigt for hvile efter arbejdstid.
…	
6. A. Har du arbejde i øjeblikket? Hvis nej, gå til spørgsmål 7.	A. Ja
Hvis ja: B. Hvad laver du?	<u>Flexjob</u> Skolesekretær på …
C. Ugentligt timetal og løn?	14½ time +(3 t. indtil 20/12 06) Månedsløn kr. 22.000,-

"

Klagerens arbejdsgiver anførte i oplysning om arbejdsvilkår af 3/10 2006:

"Hvad er det aftalte ugentlige timetal for tilstedeværelse?
14,5 + 3 (fra forvaltningen sandsynligvis med ophør pr. 1.1.07)

Svarer det aftalte timetal til den effektive arbejdsindsats?
Ja
…
Har der været sygemeldinger?
Nej
…
Beskrivelse af arbejdsfunktion/-område:
Skolesekretær

Beskrivelse af skånehensyn i forhold til arbejdsopgaverne:
Nedsat arbejdstid."

Selskabet anførte herefter i skrivelse af 15/1 2007 til klageren:

"Vi har nu behandlet din ansøgning.

Vi må oplyse, at du ikke har ret til dækning fra Kommunernes Pensionsforsikring. Det skyldes, at du i dit nuværende job har en faktisk erhvervsevne, som er større end 1/3 af det normale.

Betingelsen for at få dækning er, at erhvervsevnen er varigt nedsat med mindst 2/3 i alle erhverv."

Som følge af speciallægeundersøgelse foretage den 18/12 2008 i RehabiliteringsCenter for Muskelsvind fremgår bl.a.:

"[Klageren] er typisk for en neuromuskulær sygdom CMT type II med gradvist tiltagende symptomer, der i første omgang, viser sig som gangbesvær, balanceproblemer pga. den nedsatte kraft men også usikker gang med faldtendens pga. manglende evne til at mærke omgivelserne. Derudover kommer der både fysisk træthed men også psykisk træthed pga. de tiltagende smerter i benene samt den udtalte trætbarhed, der kommer både af arbejde men også af de daglige gøremål.

Sygdommen er progressiv fremadskridende, kun forebyggende behandlingsmuligheder hvor man kan mindske progressionen men den kan ikke standses.

[Klageren] kan ikke have nogen form for belastende arbejde, hun kan udføre noget arbejde pga. hendes erfaring hvor man finder brug for den. Hun bør, efter min mening, ikke overstige en tredjedel tid."

Klageren ansøgte igen den 15/2 2009 selskabet om helbredsbetingede ydelser. Af denne ansøgning fremgår:

"

Spørgsmål	**Svar**
1. A. Hvis din nedsatte erhvervsevne skyldes SYGDOM, hvilke sygdomme er der da tale om? *HMSN Hereditær, motorisk, sensorisk neuropati*	A. Muskelsvind - CMT Type 2 diagnose stillet på Neurologisk afd. på … sygehus, juni 2002*.
B. Hvornår mærkede du de første symptomer på sygdommen?	B. Omkring år 1999 påpegede min læge at jeg var dårligt gående. Herefter blev jeg undersøgt hos flere speciallæger og hospitaler
C. Hvornår søgte du første gang læge på grund af symptomerne?	C. indtil 2002.* Dog havde jeg ikke muskelsvind i tankerne (aldrig hør om denne sygdom)
D. Hvordan påvirker sygdommen din erhvervsevne?	D. Nedsat muskelkraft - brug for hvile - ikke så udholdende. Ondt i hæle/fødder ved gang (fødder og underben svinder ind)

…	
6. A. Har du arbejde i øjeblikket? Hvis nej, gå til spørgsmål 7. Hvis ja: B. Hvad laver du? C. Ugentligt timetal og løn?	A. Ja B. Skolesekretær/flexjob C. 17½ time pr. uge incl. pauser reel arbejdstid ca. 14½ pr. uge.

"

Klagerens arbejdsgiver anførte i oplysning om arbejdsvilkår af 25/2 2009:

" Hvad er det aftalte ugentlige timetal for tilstedeværelse?
17 timer.

Svarer det aftalte timetal til den effektive arbejdsindsats?
Ja
…
Har der været sygemeldinger?
Nej
…
Beskrivelse af arbejdsfunktion/-område:
Skolesekretær

Beskrivelse af skånehensyn i forhold til arbejdsopgaverne:
Ingen"

Selskabet anførte herefter i skrivelse af 17/6 2009 til klageren:

" På baggrund af dit brev dateret den 1. februar 2009 har vi på ny gennemgået din sag om dækning ved erhvervsevnetab.

Vi må desværre fastholde afgørelsen om, at du ikke opfylder betingelserne for dækning ved erhvervsevnetab. Det skyldes, at du i dit fleksjob har en faktisk erhvervsevne, som er større end 1/3 af det normale.

Betingelser for dækning ved erhvervsevnetab
Betingelserne for at opnå dækning fra Kommunernes Pensionsforsikring er, at erhvervsevnen er varigt nedsat med mindst 2/3 i alle erhverv.

Det betyder, at der skal være tale om en lidelse, der vil kunne medføre et erhvervsevnetab på 2/3. Desuden skal lidelsen rent faktisk have medført sådan erhvervsevnetab.

Uanset om man opfylder de helbredsmæssige betingelser, skal lidelsen altså også varigt have påvirket erhvervsevnen i et omfang, så man alene er i stand til at udnytte en resterhvervsevne på 1/3 eller mindre.

For personer ansat i fleksjob måler vi den omtalte resterhvervsevne ved at se på den faktiske arbejdsindsats, opgjort som effektiv arbejdstid."

Klageren har ved skrivelse af 16/7 2009 over for nævnet nedlagt påstand om, at selskabet skal anerkende, at hendes erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad.

Klageren har til støtte herfor anført:

> "I 2002 fik jeg stillet diagnosen CMT type 2 via Institut for Muskelsvind i ... I februar 2006 blev jeg ansat i et flexjob med 2/3 løntilskud. I denne forbindelse søgte jeg om mine pensionsordninger i hhv. Danica og Nordea Liv og Pension - pensionsordninger jeg har fra tidligere ansættelsesforhold i hhv. Statsanstalten for Livsforsikring og Utrecht Liv & Pension. Danica gav mig medhold i maj 2006 efter en speciallægeundersøgelse hos … Nordea Liv & Pension gav medhold i januar 2009 efter en speciallægeundersøgelse fra … cheflæge for Institut for Muskelsvind.
>
> Herefter skrev jeg til Sampension den 1. februar 2009. Den 18. juni modtog jeg et afslag. Selskabet har ikke vurderet mit helbredsmæssige erhvervsevnetab. Det skyldes at min arbejdstid overstiger 1/3 del af 37 timers arbejdsuge. Akkurat den samme problematik var jeg igennem med Nordea Liv & Pension. Men ved speciallægeundersøgelsen hos … i december 2008, fortalte jeg om problemstillingen, og … nævnte da, at der var noget, de havde misforstået eller ikke vidste. Det er meget brugt at 'flexjobbere bruger den tid, de har brug for at udføre jobbet med det aktuelle erhvervsevnetab' - skånehensynet kan bestå i at arbejdstiden nedsættes. Se speciallægeundersøgelsen bilag …"

Selskabet har ved skrivelse af 28/8 2009 fastholdt sin afgørelse over for nævnet. Selskabet har til støtte herfor anført:

> "I forsikredes klageskrivelse til ankenævnet henviser hun til en undersøgelse, der er foretaget den 18. december 2008 af speciallæge … Efter lægens mening bør hun ikke overstige 1/3 tid.
>
> Det er dog dokumenteret, at forsikredes resterhvervsevne fortsat overstiger 1/3 i det nuværende fleksjob. SAMPENSION gør gældende, at når de faktiske forhold er sådan, så opfylder forsikrede ikke betingelserne om et varigt erhvervsevnetab på mindst 2/3 i alle erhverv. Sagen kan afgøres ud fra de erhvervsmæssige forhold alene, og SAMPENSION har derfor ikke vurderet det helbredsmæssige erhvervsevnetab.
>
> Oplysningen om, at forsikrede har opnået udbetaling fra andre selskaber, har ikke indflydelse på, om forsikrede opfylder SAMPENSIONS forsikringsbetingelser.
>
> SAMPENSION gør følgende gældende:
>
> - For at opnå dækning skal erhvervsevnen være varigt nedsat med mindst 2/3 i alle erhverv, jf. § 6 i pensionsregulativet.
>
> - Reglerne betyder, at der skal være tale om en lidelse, der i sig selv kan medføre et erhvervsevnetab på 2/3. Desuden skal lidelsen rent faktisk have påvirket erhvervsevnen i et omfang, så forsikrede alene er i stand til at udnytte en resterhvervsevne på 1/3 eller mindre.
>
> - For personer ansat i fleksjob måler vi den omtalte resterhvervsevne ved at se på den faktiske arbejdsindsats.

- Det er dokumenteret via arbejdsgivers og forsikredes egne oplysninger, at forsikredes faktiske arbejdsindsats aktuelt overstiger 1/3.

- Allerede derfor opfylder hun ikke betingelserne for udbetaling.

Klagen bør således ikke tages til følge. Vi henviser til lignende sag nr. 69.460, hvor nævnet har afsagt kendelse i 2007."

Klageren anførte herefter i skrivelse modtaget af nævnet den 7/9 2009:

"Den 1. februar 2009 fremsendte jeg ansøgning som følge af erhvervsevnetab til Sampension. Efter at jeg telefonisk rykkede for svar medio juni 2009, fik jeg et brev, at der ikke var brug for at vurdere det helbredsmæssige erhvervsevnetab - men at afgørelsen er målt ud fra mit timeantal i min ansættelseskontrakt. Min chef har korrekt svaret, at jeg effektivt timemæssigt arbejder, som der står i min ansættelseskontrakt, men jeg tror ikke, hun har tænkt over, hvorledes hendes svar blev brugt. Eller at hun har mulighed for at regne arbejdsindsatsen nøjagtigt ud?

Jeg kan tydeligt mærke, at jeg er meget langsommere end tidligere, min gang bliver dårligere og jeg stresses hurtigere. Jeg nyder mit arbejde på … med 14 elever - jeg har slet ikke samme arbejdspres som andre skolesekretærer i … Kommune. De 3 ugentlige timer hvor jeg tidligere redigerede et personaleblad bortfald ved kommunesammenlægningen i 2007, jeg har ikke fået nye arbejdsopgaver i stedet. Skolechefen/forvaltningen sagde 'behold timerne', det er jo heller ikke så afgørende økonomisk, idet jeg er ansat i et fleksjob.

Siden maj 2006 har jeg været nøjagtig samme problemstilling i gennem med Nordea Liv & Pension. Her var der enighed om, at der er progression i min sygdom/symptomer. Derfor skulle jeg til speciallæge med jævne mellemrum - således at kravene til forsikringsbetingelserne var/er opfyldt.

I foråret 2008 brækkede jeg højre fodrodsknogle - Jeg vedlægger kopi af brev 25. maj 2008. Jeg vil således stadig fastholde, at en helbredsvurdering bør afgøre tvisten.

… Kommune har store økonomiske problemer. Hvordan er jeg stillet hvis min arbejdsplads nedlægges og jeg bliver ledig? Jeg tror ikke min arbejdstid bliver reduceret/sparet idet jeg er fleksjobber, og som tidligere nævnt er jeg heller ikke interesseret i en stressfaktor."

Selskabet anførte som følge heraf i skrivelse af 21/9 2009 til nævnet:

"Det er forsikredes opfattelse, at sagen skal afgøres ud fra en vurdering af de helbredsmæssige forhold. En sådan vurdering er ikke nødvendig. Det skyldes, at forsikrede allerede ud fra de erhvervsmæssige oplysninger ikke opfylder betingelserne om et varigt erhvervsevnetab på mindst 2/3 i alle erhverv.

Om de erhvervsmæssige forhold oplyser forsikrede, at hun ikke har fået andre arbejdsopgaver i stedet for opgaven med redigering af et personaleblad.
Desuden oplyser hun, at alle pauser (kaffe-, middagspauser mv.) er betalt og indregnet i arbejdstiden hos det offentlige.

I forhold til den effektive arbejdsindsats gør SAMPENSION opmærksom på, at det er dokumenteret, at den stadig overstiger 1/3 af et normalt fuldtidsjob, også efter at den omtalte redigeringsopgave bortfaldt den 1. januar 2007.

Pauserne er en del af ansættelsen for alle medarbejderne på arbejdspladsen og har ikke relation til forsikredes skånebehov som fleksjobansat. Derfor er det ikke relevant at tage højde for pauserne ved opgørelsen af den effektive arbejdsindsats."

Klageren anførte i skrivelse af 25/9 2009 til nævnet:

"Jeg som tidligere oplyst haft en lignende sag med Nordea Liv og Pension, hvor der var enighed om, at en speciallægeerklæring skulle afgøre tvisten. Derfor fremsendes kopi af speciallægeundersøgelse foretaget af … den 18.12.08. I sidste afsnit skriver …;

"[Klageren] kan ikke have nogen form for belastende arbejde, hun kan udføre noget arbejde pga. hendes erfaring hvor man finder brug for den. Hun bør, efter min mening, ikke overstige en tredjedel tid'.

Jf. forsikringsbetingelserne vil jeg stadig fastholde, at sagen skal afgøres ud fra de helbredsmæssige forhold. Evt. kan … atter præcisere helbredssituationen - evt. ved en ny undersøgelse eller lignende.

Der er progression i sygdomsforløbet, så det vil være hensigtsmæssigt at vurdere erhvervsevnetabet/ helbredssituationen med jævne mellemrum.

I øvrigt er den økonomiske situation i … Kommune meget dårlig - og der er fra politisk side lagt op til evt. lukning af den skole hvor jeg arbejder.

Hvis dette bliver en realitet - hvorledes skal jeg så forholde mig? - Jeg har fået oplyst, at hvis der tilkendes førtidspension - kan der arbejdes op til 65 timer om måneden i et ansættelsesforhold? Er det tilsvarende for fleksjobbere?"

Selskabet anførte herefter i skrivelse af 14/10 2009 til nævnet:

"Forsikredes brev rummer ikke nye oplysninger, der er relevante for ankesagen. Hun skriver, at skolen, hvor hun er ansat i fleksjob, er lukningstruet af økonomiske årsager, og derfor gør hun sig nogle overvejelser om sin fremtidige situation. En fratrædelse, der skyldes skolens lukning, kan ikke i sig selv medføre en anden afgørelse fra SAMPENSION.

Den aktuelle situation er uforandret, det vil sige, at forsikrede er i stand til at yde en faktisk arbejdsindsats, der overstiger 1/3 af et normalt fuldtidsjob. Det betyder i sig selv, at hun ikke opfylder betingelserne for dækning, idet hun således har en resterhvervsevne over 1/3, jf. den hidtidige korrespondance i sagen. Derfor er en helbredsmæssig vurdering ikke nødvendig."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 6 Udbetaling ved erhvervsevnetab.**
Udbetaling sker, når medarbejderen er fratrådt sin stilling, og erhvervsevnen varigt er nedsat med mindst 2/3.

Pensionsordningen bliver præmiefri, når betingelserne for udbetaling af invalidepension er opfyldt."

Nævnet udtaler:

Indledningsvis bemærker nævnet, at vurderingen af klagerens erhvervsevne alene bliver foretaget på baggrund af klagerens aktuelle helbredssituation samt hendes aktuelle evne til at arbejde.

Ifølge forsikringsbetingelserne sker der udbetaling ved tab af erhvervsevne, når klagerens erhvervsevne varigt er nedsat med mindst 2/3. Efter nævnets opfattelse opfylder klageren ikke denne betingelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen
formand